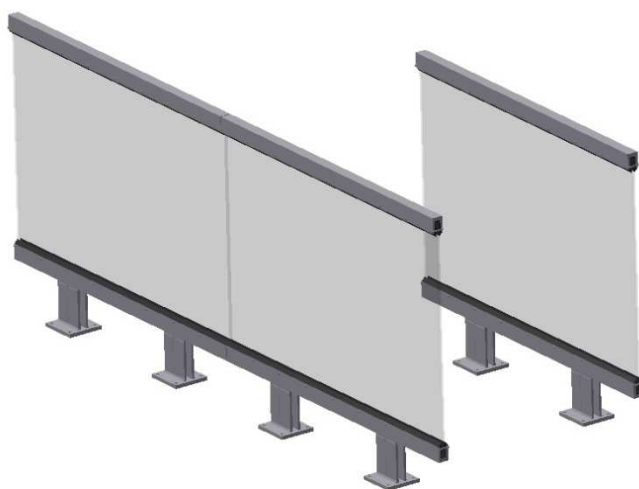

BALKON SYSTÉM s.r.o.
Děpoltovice 119
362 25 Nová Role

STATICKÝ VÝPOČET SKLO – HLINÍKOVÉHO ZÁBRADLÍ

Obsah

Obsah.....	1
1. Úvod.....	2
2. Cíl výpočtů.....	3
3. Výpočet skleněné výplně	5
3.1 Materiál.....	5
3.2 Okrajové podmínky a zatížení	5
3.3 Výpočty	5
4. Výpočet základny.....	7
4.1 3D Model a základní rozměry	7
4.2 Materiál.....	8
4.3 Síť	8
4.4 Okrajové podmínky	9
4.5 Zatížení	11
4.5.1 Svislé zatížení.....	11
4.5.2 Vodorovné zatížení	12
4.6 Výpočty	14
5. Výpočet úchytných šroubů	18
5.1 Materiál.....	18
5.2 Okrajové podmínky a zatížení	18
5.3 Výpočty	18
6. Shrnutí výsledků	20
7. Závěr	21
8. Přílohy	22
9. Seznam použité literatury	23

1. Úvod

Tato zpráva se zabývá pevnostním výpočtem zábradlí, které kombinuje vlastnosti několika materiálů; skla a hliníkové slitiny.

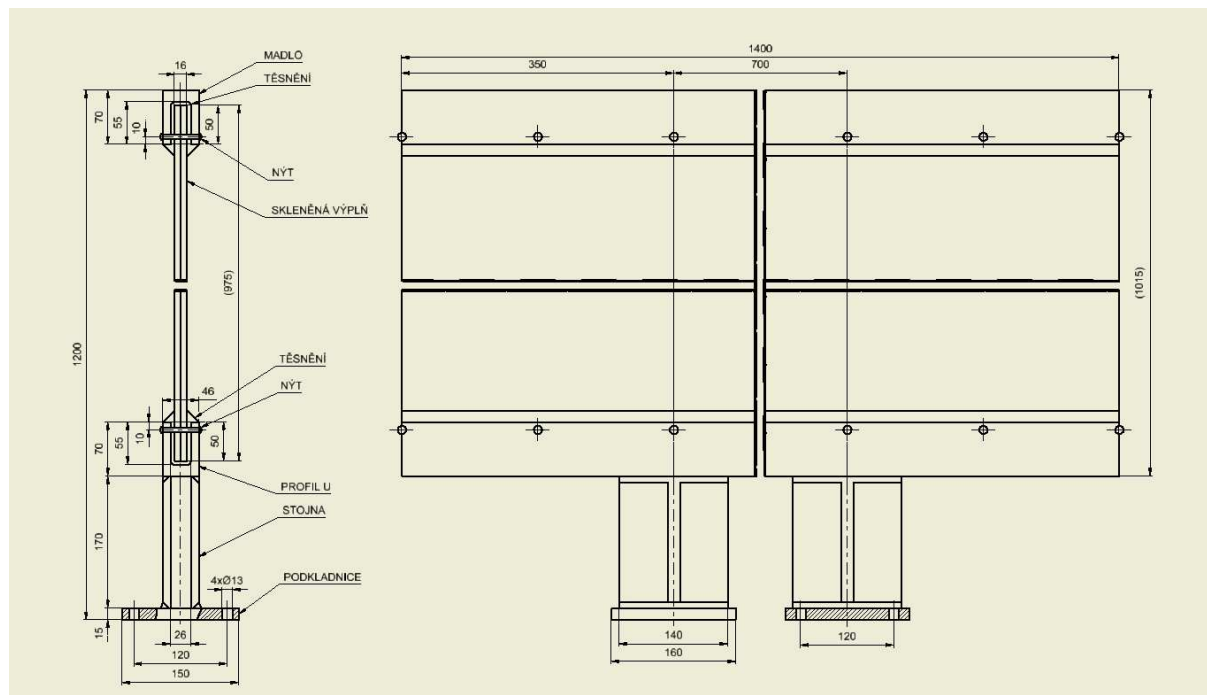
Výpočet je rozdělen na tři části. První část je zaměřena na výpočet ohybového napětí a průhybu skla, druhá část je zaměřena na výpočet celkového napětí a průhybu vznikajících při namáhání hliníkové základny a poslední třetí část se týká výpočtu úchytných šroubů. Jelikož síly od zatížení větrem dosahují nižších hodnot (řádově 10x) než síly od zatížení osobami, budou výpočty provedeny pouze pro zatížení od osob, které předepisují příslušné normy.

Potřebné parametry zatížení a koeficienty jsou převzaty z norem ČSN 73 0035 ^[1] a ČSN 74 3305 ^[2]. Vlastnosti skla jsou převzaty z normy ČSN EN 572-1 ^[3], vlastnosti hliníkové slitiny jsou převzaty z normy ČSN EN 485-2 ^[4] a vlastnosti materiálu šroubů jsou převzaty ze strojnických tabulek ^[5].

2. Cíl výpočtů

Cílem výpočtů je určit a zkontrolovat velikosti vnitřních napětí a průhybů zábradlí při daných zatíženích. Základna je počítána metodou MKP, které ukazuje i místní koncentrace napětí.

Základní rozměry jsou zobrazeny na následujícím obrázku a dále vypsány v tabulce pod ním. Nejedná se o model celého zábradlí, ale pouze o segment s délkou 1 400 mm. Následné výpočty pak budou počítány jen pro délku 700 mm z důvodu symetrie konstrukce.

Obr. 1 Základní rozměry segmentu zábradlí

Délka segmentu zábradlí	1 400 mm
Výška segmentu zábradlí (kompletní)	1 200 mm
Délka podkladnice	160 mm
Šířka podkladnice	150 mm
Tloušťka podkladnice	15 mm
Výška stojny	170 mm
Šířka stojny	70 mm
Délka profilu U	1 400 mm
Šířka profilu U	46 mm
Výška profilu U	70 mm
Délka nýtu (délka před zpracováním)	46 mm (60 mm)
Průměr nýtu	6 mm
Počet nýtů v jednom segmentu	16
Délka skleněné výplně	1 400 mm
Výška skleněné výplně	975 mm
Tloušťka skleněné výplně	16 mm
Tloušťka skla	8 mm

BALKON SYSTÉM s.r.o.

Děpoltovice 119

362 25 Nová Role

Délka madla	1 400 mm
Šířka madla	46 mm
Výška madla	70 mm
Rozteč stojen	700 mm
Průměr otvorů pro úchytné šrouby	13 mm
Počet šroubů na jednu podkladnici	4

Tab. 1 Základní rozměry

3. Výpočet skleněné výplně

V následujícím výpočtu je určeno ohybové napětí, koeficient bezpečnosti a průhyb skla při vystavení předepsaného zatížení, které určuje norma ^[1].

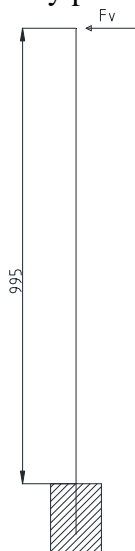
3.1 Materiál

Na výplň zábradlí je použito dvojité sklo float o tloušťce 8 mm. Jeho parametry a vlastnosti uvádí norma ^[3].

dovolené ohybové napětí	σ_{oD}	45 MPa
Poissonovo číslo	μ	0,22
Youngův modul pružnosti	E	72 000 MPa
hustota	ρ	2 500 kg/m ³

3.2 Okrajové podmínky a zatížení

Na skleněnou výplň působí v horní části síla F_v , jejíž hodnota vychází z normy ^[1]. Celková výška skla (včetně tloušťky horního těsnění a madla) je 995 mm. Na této délce vzniká ve skle ohybové napětí. Pro tento výpočet je uvažována hliníková základna, v níž je sklo uloženo, jako absolutně tuhá a řeší se tedy pouze napětí a průhyb skleněné výplně.

Obr. 2 Okrajové podmínky a zatížení skleněné výplně

3.3 Výpočty

Jak bylo uvedeno výše, norma ^[1] předepisuje vodorovné zatížení zábradlí q_k a jeho velikost činí 0,5 kN/m. Toto zatížení je potřeba navýšit koeficientem γ_f , který má dle zmíněné normy velikost 1,2. Výpočty budou provedeny pro délku zábradlí 0,7 m.

BALKON SYSTÉM s.r.o.

Děpoltovice 119

362 25 Nová Role

Vodorovná síla F_v :

$$F_v = q_k \cdot \gamma_f \cdot l = 500 \cdot 1,2 \cdot 0,7 = 420 \text{ N}$$

Ohybový moment M_o :

$$M_o = F_v \cdot v = 420 \cdot 995 = 417900 \text{ Nmm}$$

Průřezový moment v ohybu W_o :

$$W_o = \frac{1}{6} \cdot l \cdot t^2 = \frac{1}{6} \cdot 700 \cdot 16^2 = 29866,7 \text{ mm}^3$$

Ohybové napětí σ_o :

$$\sigma_o = \frac{M_o}{W_o} = \frac{417900}{29866,7} = 14 \text{ MPa}$$

Koeficient bezpečnosti k :

$$k = \frac{\sigma_{oD}}{\sigma_o} = \frac{45}{14} = 3,2$$

Kvadratický moment průřezu I :

$$I = \frac{1}{12} \cdot l \cdot t^3 = \frac{1}{12} \cdot 700 \cdot 16^3 = 238933,3 \text{ mm}^4$$

Průhyb y :

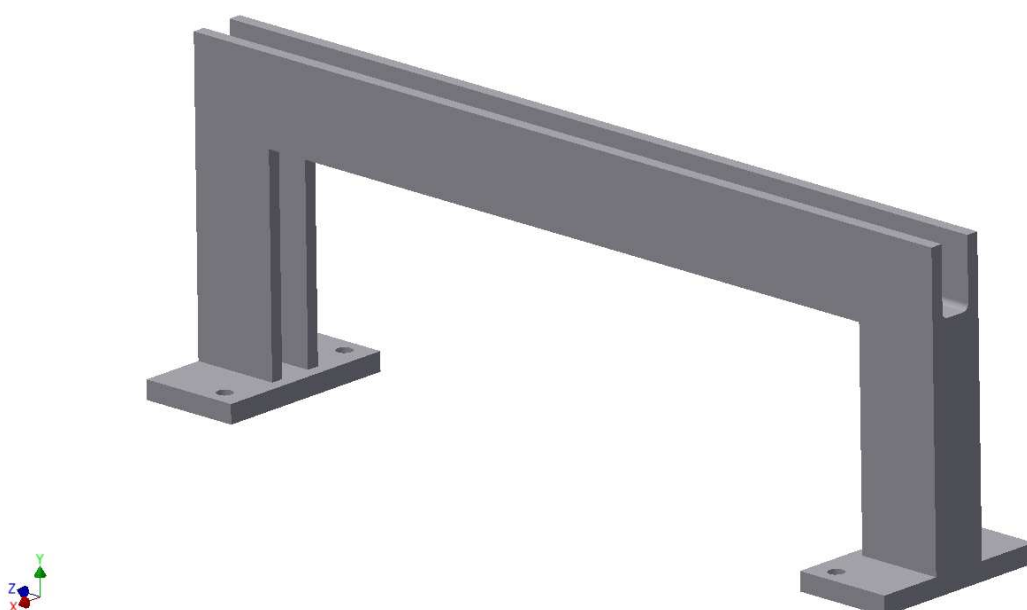
$$y = \frac{F_v \cdot v^3}{3 \cdot E \cdot I} = \frac{420 \cdot 995^3}{3 \cdot 72000 \cdot 238933,3} = 8,02 \text{ mm}$$

4. Výpočet základny

Hliníková základna je počítána metodou MKP ve výpočtovém programu SIEMENS NX 8.5 se solverem NX NASTRAN. Pro tento postup byl upraven 3D model zábradlí. Je uvažován dokonalý průvar všech svarů.

4.1 3D Model a základní rozměry

Jako 3D model základny je použitý úsek o délce 0,7 m. Tvar a další základní rozměry jsou zobrazeny na obrázcích níže.

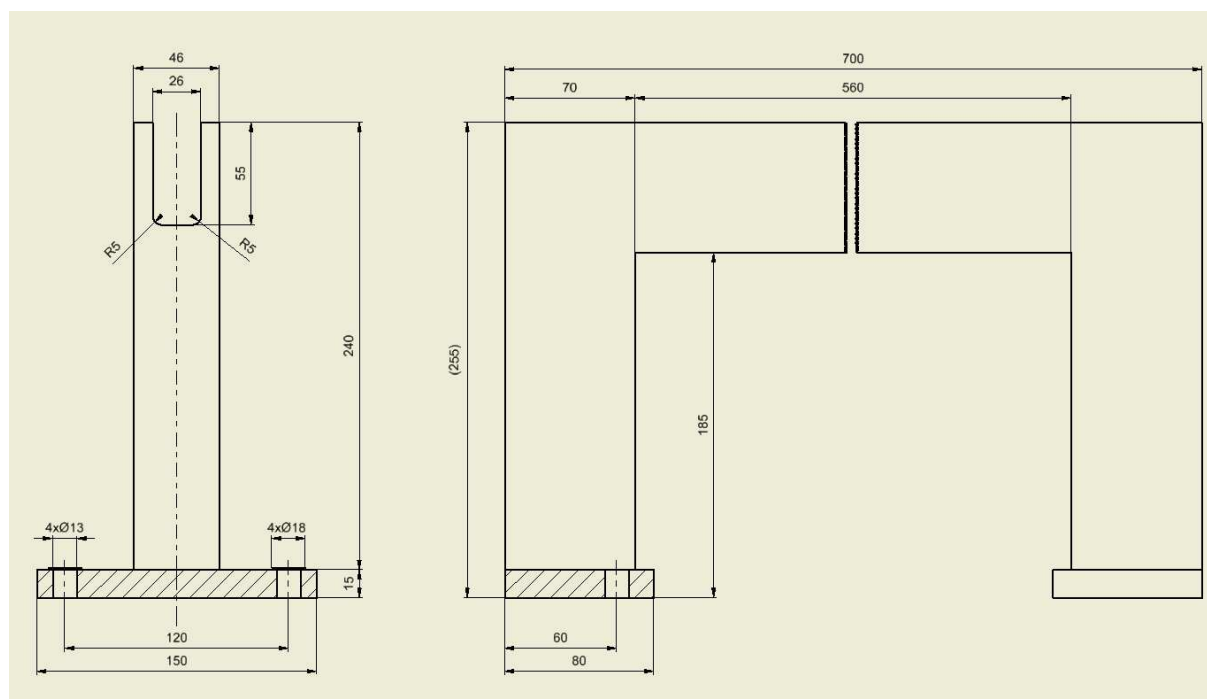

Obr. 3 3D model základny

Souřadnicový systém je následující:

vodorovný směr	osa X
svislý směr	osa Y
podélný směr	osa Z

Obr. 4 Základní rozměry základny

Pozn.: Kótovaný průměr 18 mm na výkrese značí dosedací průměr hlavy šroubu, respektive podložky pro průměr šroubu 10 mm.

4.2 Materiál

Materiálem základny je hliníková slitina s označením EN AW – 6061/T6. Její parametry a vlastnosti uvádí norma ^[4].

napětí na mezi kluzu	R_e	240 MPa
napětí na mezi pevnosti	R_m	290 MPa
Poissonovo číslo	μ	0,31
Youngův modul pružnosti	E	75 000 MPa
hustota	ρ	2 700 kg/m ³

4.3 Síť

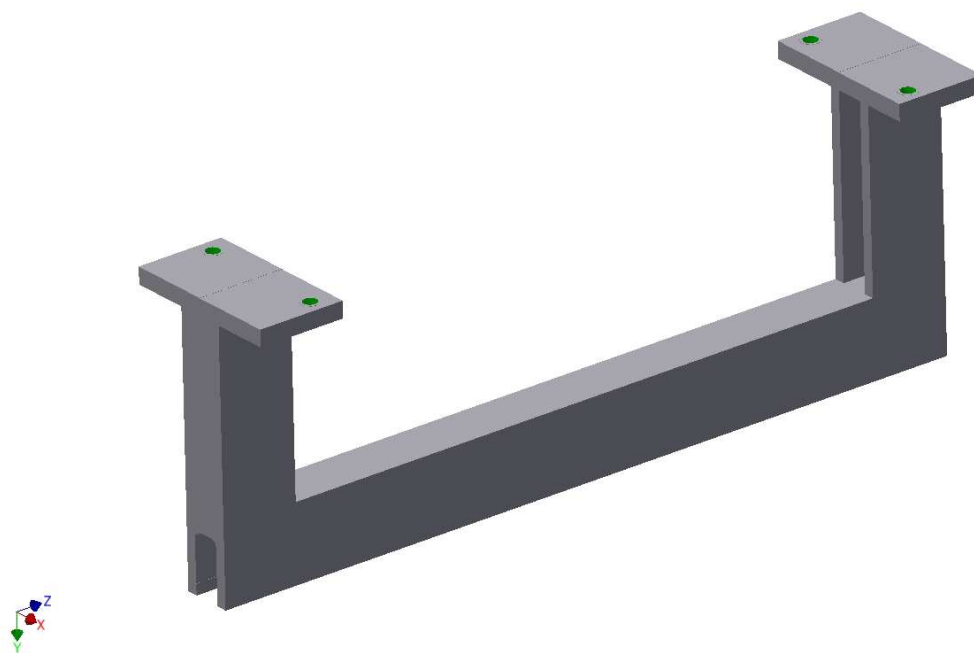
Síť modelu je tvořena 1D, 2D a 3D prvky. 1D prvky jsou typu RBE2 Collector a nahrazují spojovací nýty. Výpočet není zaměřen na pevnost nýtů, proto jsou tyto prvky nadefinovány s nekonečně velkou tuhostí a slouží pouze k propojení bočnic profilu U. Celý model je tvořen 3D jehlanovitými prvky typu CTETRA 10 s 10 uzly (v každém rohu a v každé polovině hrany) o velikosti 5 mm. Některá místa sítě modelu jsou zjemněna pomocí 2D prvků; první typ CQUAD 4, který má tvar čtverce se 4 uzly (v každém rohu), druhý typ CTRIA 3, který má tvar trojúhelníku se 3 uzly (v každém rohu). Oba typy mají délku hrany 2,5 mm. Celkem je síť modelu tvořena 224 604 elementy s 356 716 uzly.

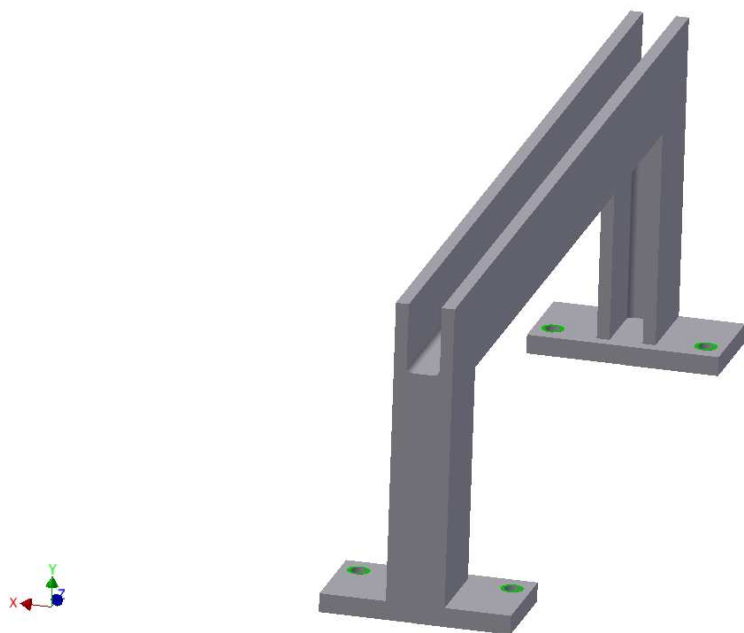
Obr. 5 Sít' modelu

4.4 Okrajové podmínky

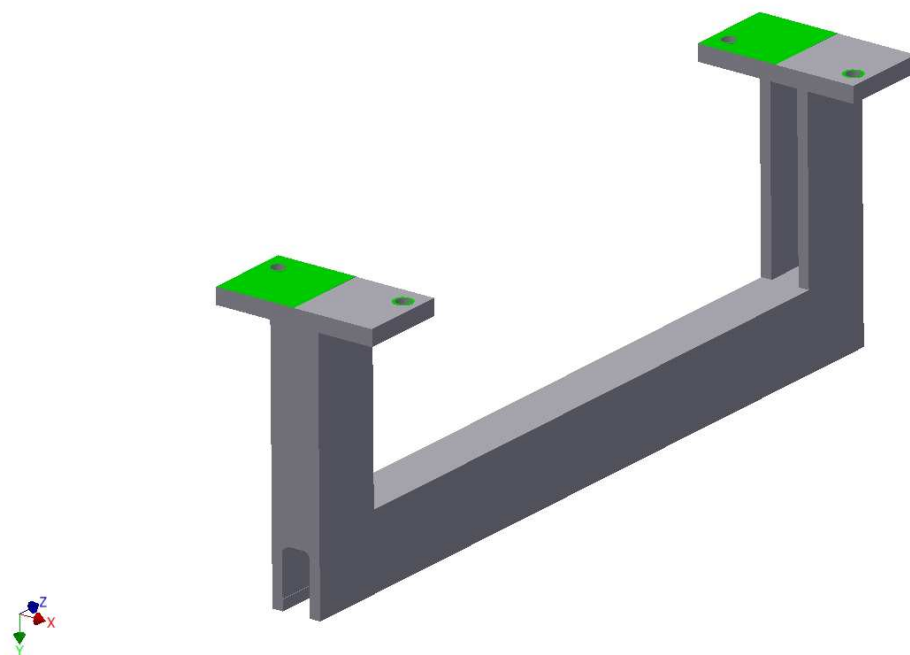
Základna je uchycena pomocí šroubů, proto je v místech otvorů zamezeno posuvu ve směrech X a Z (obr. 6). V plochách pod hlavami šroubů, respektive pod podložkami je zabráněno posuvu ve směru Y (obr. 7). Ve směru Y je též model uchycen vždy na polovině plochy podkladnice z důvodu dosednutí na podlahu, která se předpokládá tužší než samotná základna (obr. 8). Boky modelu jsou fixovány ve směru Z z důvodu symetrie (obr. 9).

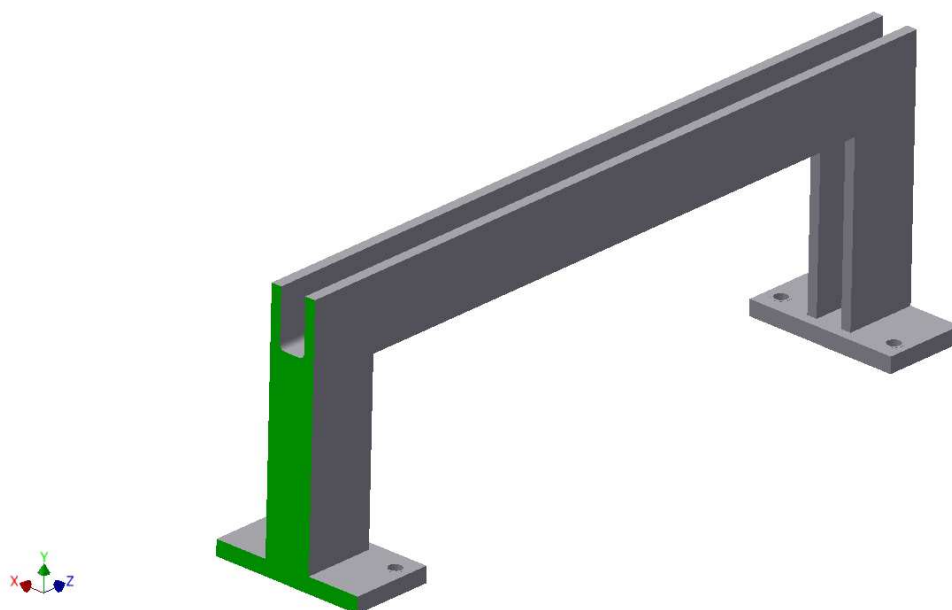
Obr. 6 Uchycení otvorů ve směru X a Z

Obr. 7 Uchycení v místě hlav šroubů, respektive podložek

Obr. 8 Uchycení dosedacích ploch podkladnic

Obr. 9 Podmínka symetrie

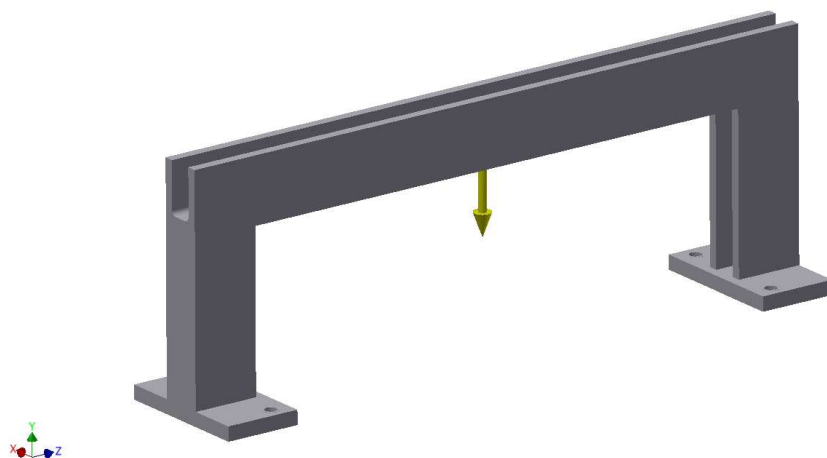
Pozn.: Okrajové podmínky jsou aplikovány na zeleně obarvené plochy.

4.5 Zatížení

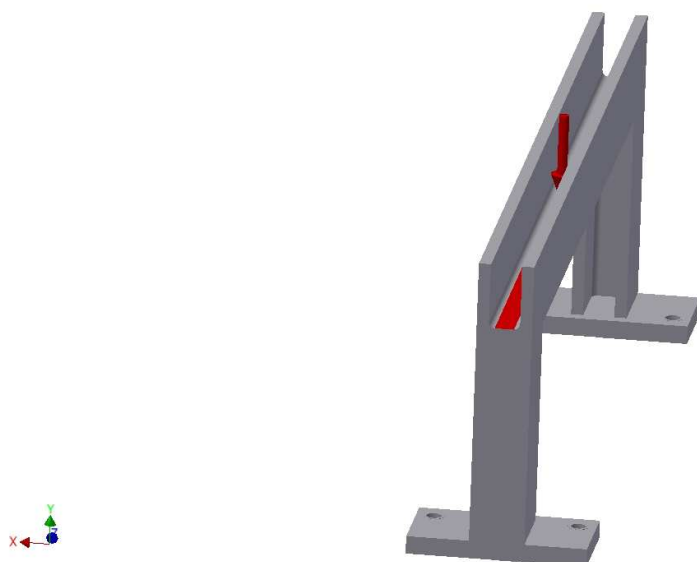
Zatížení se dělí na svislé a vodorovné. Při výpočtu je použita kombinace vzájemného působí obou druhů.

4.5.1 Svislé zatížení

Svislé zatížení se skládá ze zatížení gravitací s gravitačním zrychlením o velikosti $9,81 \text{ m/s}^2$ (obr. 10) a zatížení svislou silou (obr. 11), kterou definuje norma ^[1]. Svislá síla q_k má velikost $0,5 \text{ kN/m}$ a součinitel zatížení γ_f je $1,2$. Tato síla se dále přenáší přes skleněnou výplň na vnitřní spodní plochu profilu U. Ke svislé síle je připočtena i síla vzniklá od hmotnosti skleněné výplně.

Obr. 10 Zatížení gravitací

Obr. 11 Zatížení svislou silou

Pozn.: Zatěžovaná plocha je označena červenou barvou.

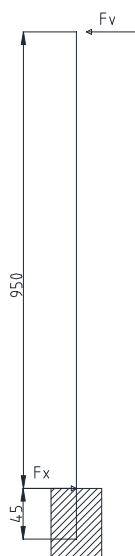
Celková svislá síla F_y :

$$F_y = q_k \cdot \gamma_f \cdot l + \rho \cdot v \cdot t \cdot l \cdot g = 500 \cdot 1,2 \cdot 0,7 + 2500 \cdot 0,995 \cdot 0,016 \cdot 0,7 \cdot 9,81 = 693,3 \text{ N}$$

4.5.2 Vodorovné zatížení

Vodorovné zatížení F_x je určeno z ohybového momentu, který je vytvářen horní vodorovnou silou F_v . Účinky reakční síly F_x jsou definovány na vnitřní boční plochu profilu U, kde dojde k vzájemnému dotyku skleněné výplně se základnou. Tato plocha je

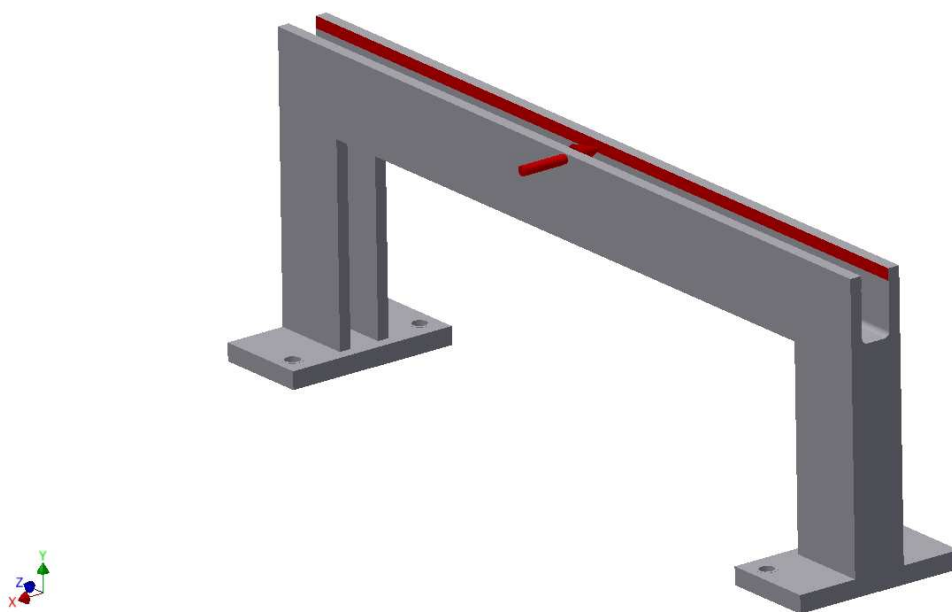
předpokládána po celé délce základny o výšce 10 mm. V tomto případě je uvažován dokonalý přenos sil přes skleněnou výplň bez zeslabujících účinků.

Obr. 12 Působíště vodorovné reakční síly

Vodorovná reakční síla F_x :

$$F_x = \frac{M_o}{d} = \frac{417900}{45} = 9286,7 \text{ N}$$

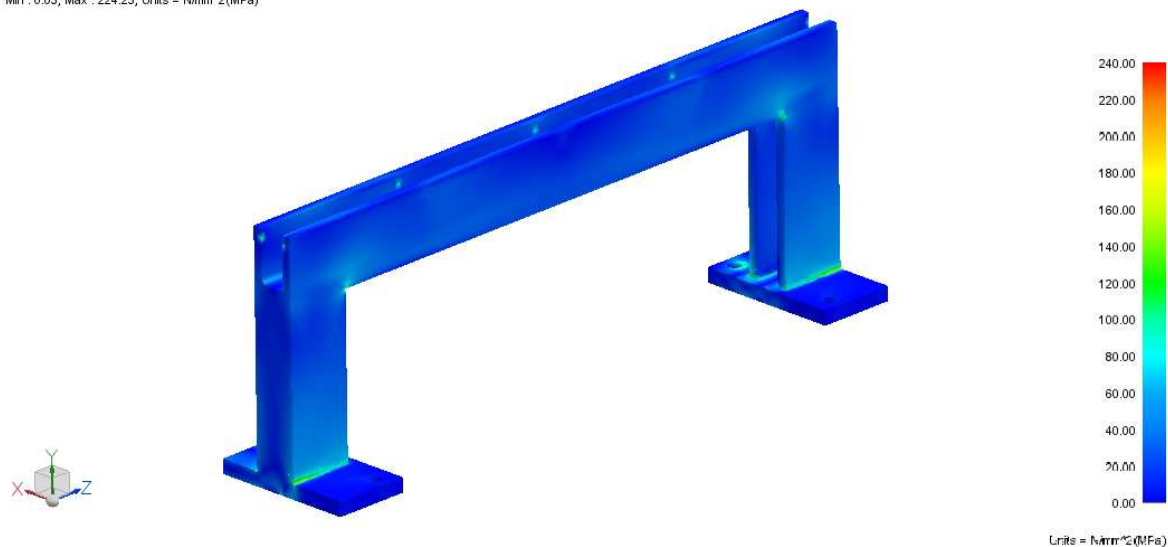

Obr. 13 Vodorovná reakční síla

Pozn.: Zatěžovaná plocha je označena červenou barvou.

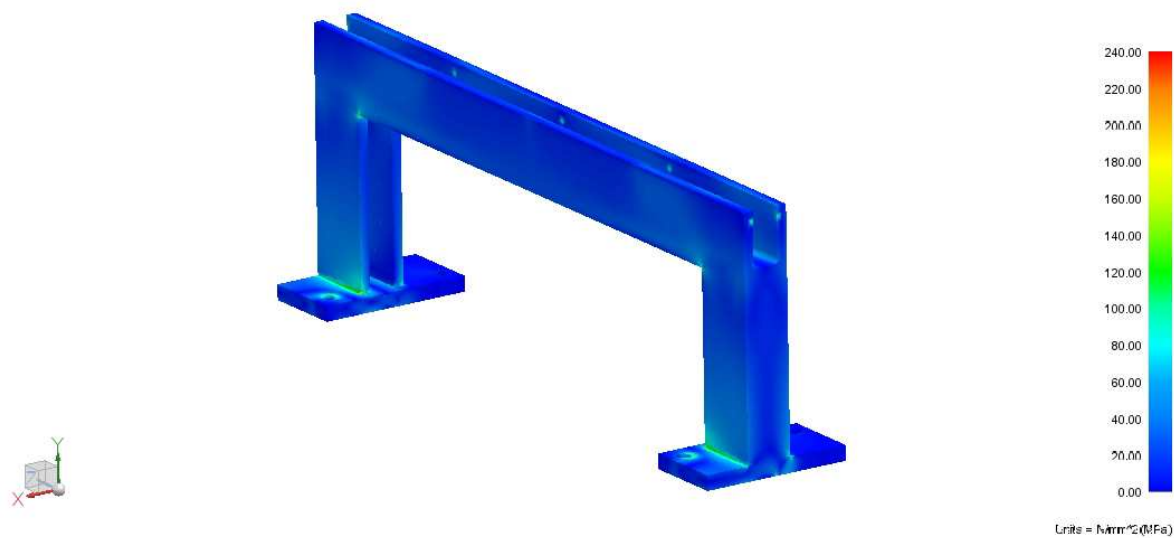
4.6 Výpočty

zakladna_nova_konstrukce_sim1 : zatizeni_od_osob+vlastni_vaha Result
Subcase - Static Loads 1, Static Step 1
Stress - Element-Nodal, Unaveraged, Von-Mises
Min : 0.03, Max : 224.23, Units = N/mm²(MPa)

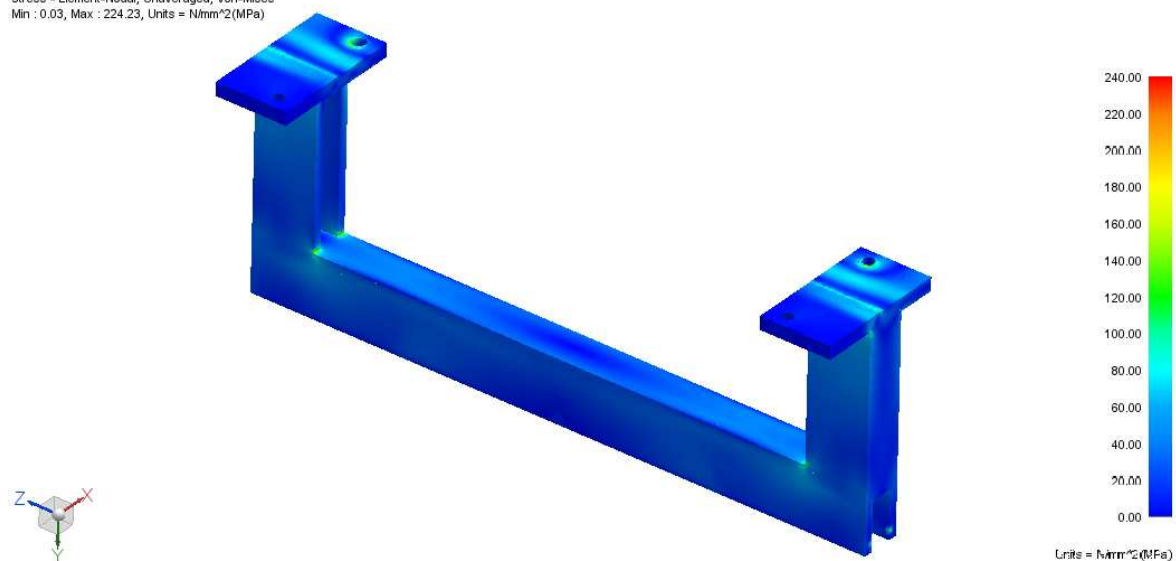
Obr. 14 Napětí Von Mises

zakladna_nova_konstrukce_sim1 : zatizeni_od_osob+vlastni_vaha Result
Subcase - Static Loads 1, Static Step 1
Stress - Element-Nodal, Unaveraged, Von-Mises
Min : 0.03, Max : 224.23, Units = N/mm²(MPa)

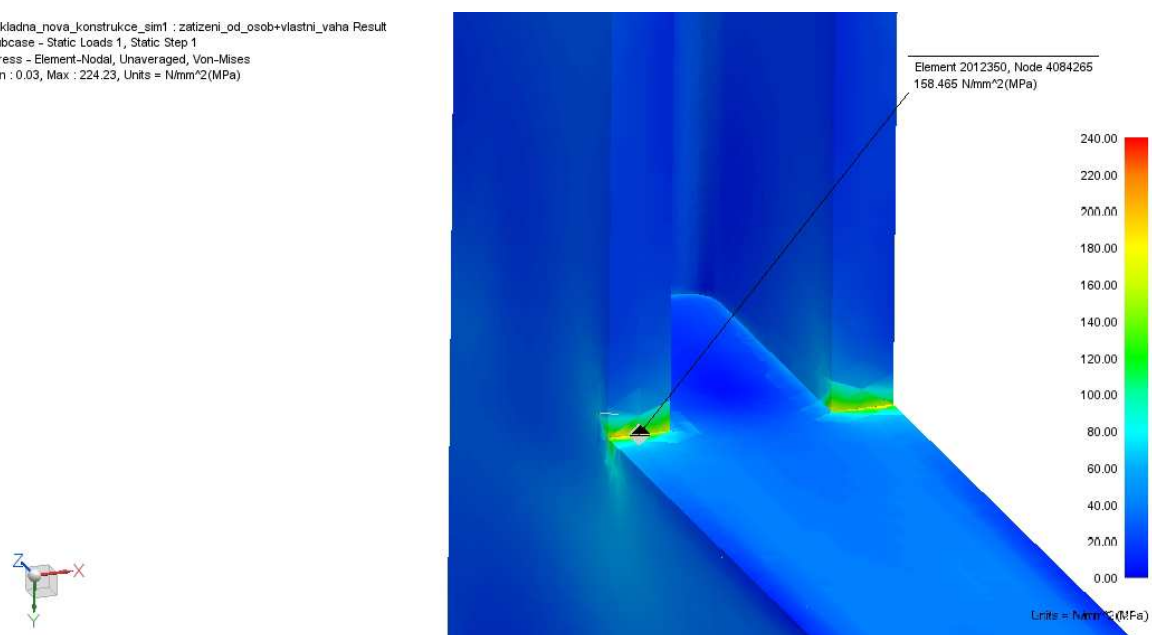
Obr. 15 Napětí Von Mises

zakladna_nova_konstrukce_sim1 : zatizeni_od_osob+vlastni_vaha Result
Subcase = Static Loads 1, Static Step 1
Stress = Element-Nodal, Unaveraged, Von-Mises
Min : 0.03, Max : 224.23, Units = N/mm²(MPa)

Obr. 16 Napětí Von Mises

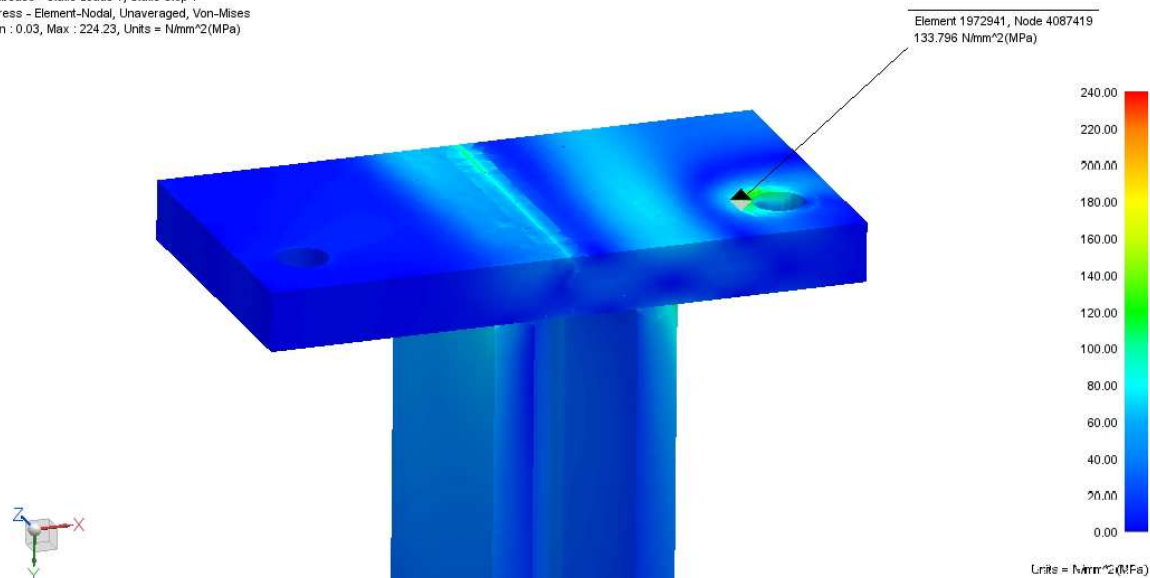
zakladna_nova_konstrukce_sim1 : zatizeni_od_osob+vlastni_vaha Result
Subcase = Static Loads 1, Static Step 1
Stress = Element-Nodal, Unaveraged, Von-Mises
Min : 0.03, Max : 224.23, Units = N/mm²(MPa)

Obr. 17 Napětí Von Mises

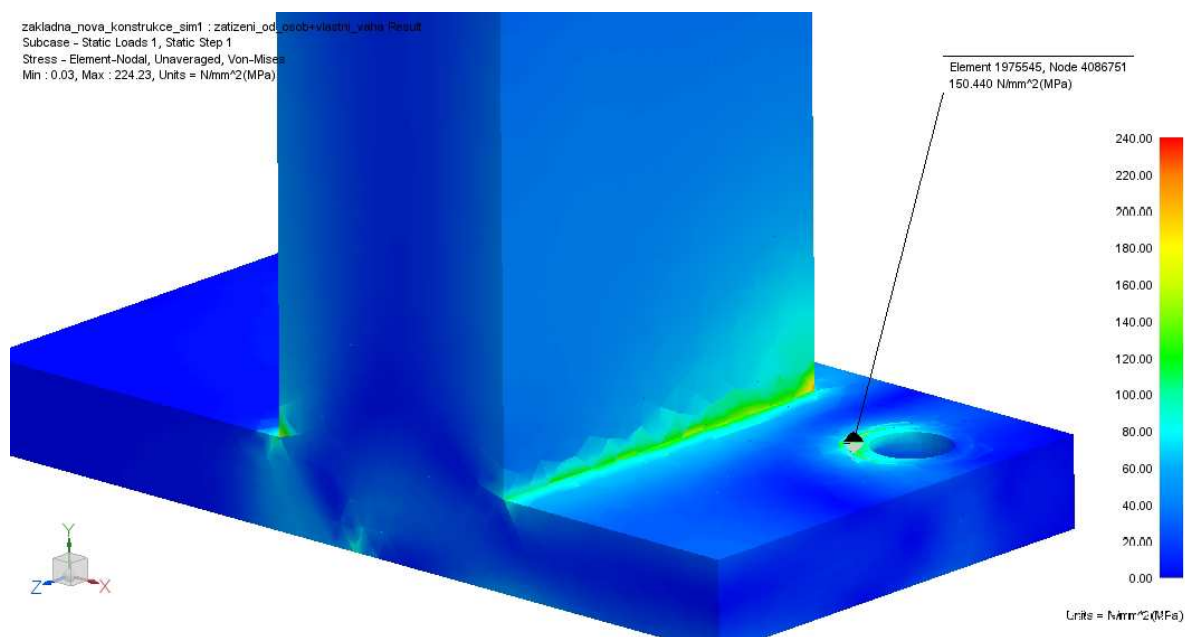

zakladna_nova_konstrukce_sim1 : zatizeni_od_osob+vlastni_vaha Result
Subcase = Static Loads 1, Static Step 1
Stress = Element-Nodal, Unaveraged, Von-Mises
Min : 0.03, Max : 224.23, Units = N/mm²(MPa)

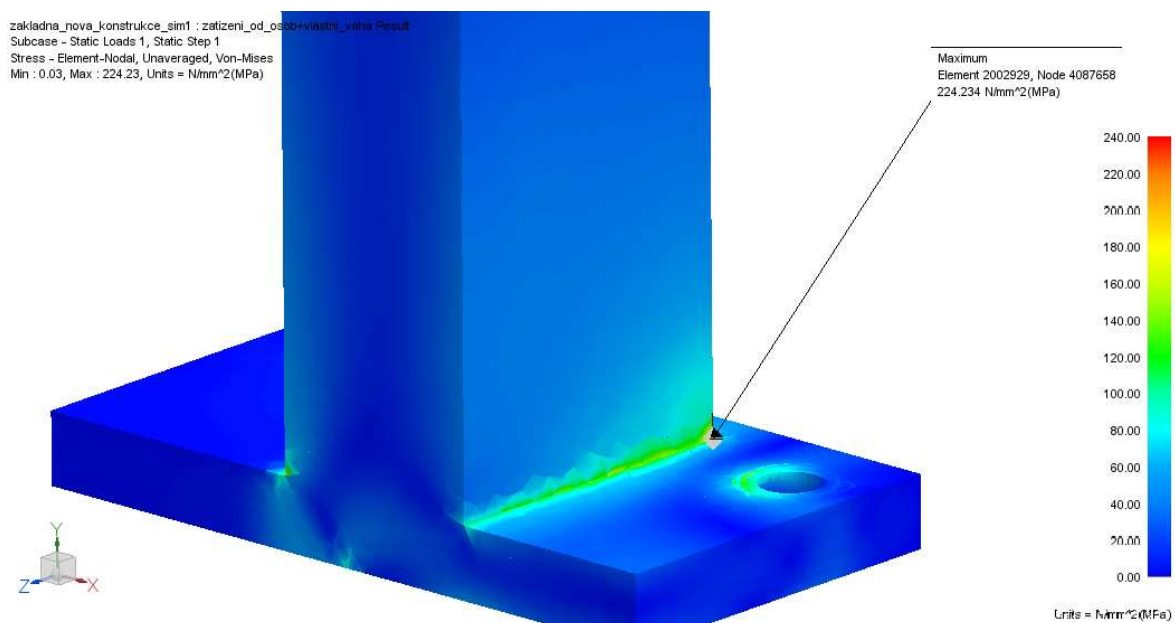

Obr. 18 Napětí Von Mises

zakladna_nova_konstrukce_sim1 : zatizeni_od_osob+vlastni_vaha Result
Subcase = Static Loads 1, Static Step 1
Stress = Element-Nodal, Unaveraged, Von-Mises
Min : 0.03, Max : 224.23, Units = N/mm²(MPa)

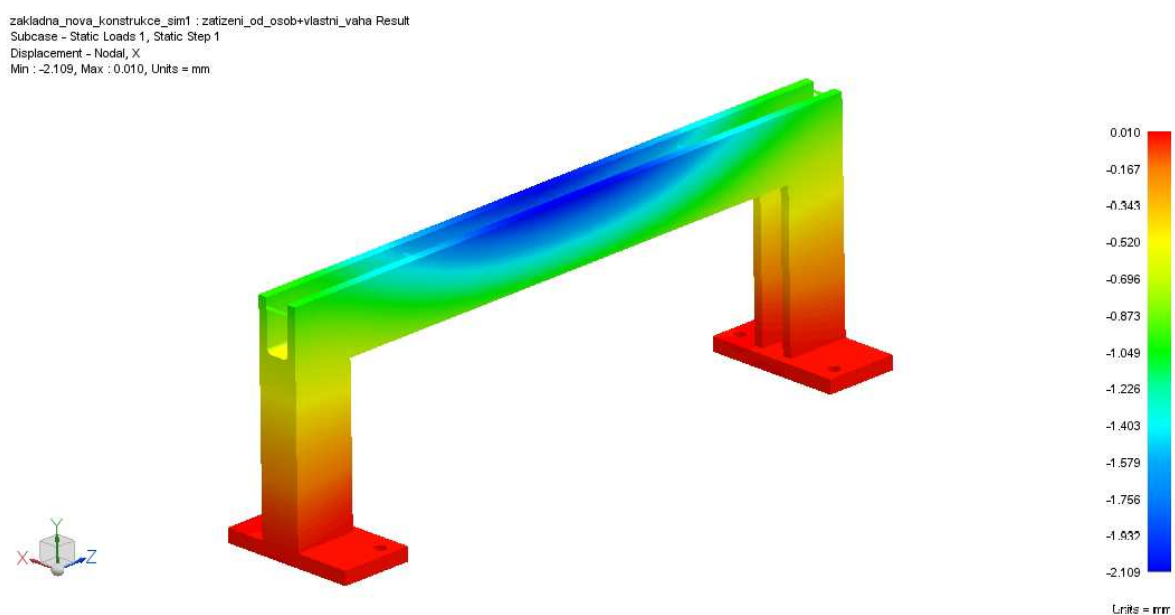

Obr. 19 Napětí Von Mises

Obr. 20 Maximální napětí Von Mises

Největší deformace nastala ve směru X.

Obr. 21 Deformace ve směru X

Koeficient bezpečnosti k:

$$k = \frac{R_e}{\sigma} = \frac{240}{224,2} = 1,1$$

5. Výpočet úchytných šroubů

Pro segment zábradlí délky 0,7 m byly zvoleny 4 úchytné šrouby M10 x 1,5 s válcovou hlavou s vnitřním šestihranem dle normy ČSN 02 1143.58 – 8.8 ^[5].

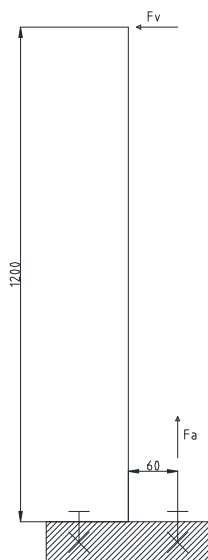
5.1 Materiál

Materiál šroubů byla zvolena zušlechtěná uhlíková ocel ČSN 41 2042, označovaná 8.8. Parametry a vlastnosti tohoto materiálu jsou uvedeny v ^[5].

napětí na mezi kluzu	R_e	640 MPa
Poissonovo číslo	μ	0,30
Youngův modul pružnosti	E	210 000 MPa
hustota	ρ	7 850 kg/m ³

5.2 Okrajové podmínky a zatížení

Uchycení šroubů a jejich namáhání ukazuje následující obrázek. Z důvodu podstatně menší velikosti boční síly (řádově 20x menší) působící navíc na 4 šrouby, je tato síla zanedbána a jako hlavní zatížení je brána axiální síla vznikající od ohybového momentu. Ta působí v úseku délky 0,7 m pouze na 2 šrouby.

Obr. 22 Okrajové podmínky a zatížení šroubů

Pozn.: Hodnota výšky se zde rovná výšce celého zábradlí od podlahy.

5.3 Výpočty

Pro zjištění napětí ve šroubech a určení koeficientu bezpečnosti je potřeba určit osovou sílu v jednom šroubu F_a . Ta se určí s pomocí vodorovné síly F_v , výšky zábradlí a následně z ohybového momentu.

Celková osová síla v obou šroubech F_{ac} :

$$F_{ac} = \frac{F_v \cdot v}{e} = \frac{420 \cdot 1200}{60} = 8400 \text{ N}$$

Osová síla v jednom šroubu F_a :

$$F_a = \frac{F_{ac}}{i} = \frac{8400}{2} = 4200 \text{ N}$$

Šroubu velikosti M10 x 1,5 odpovídá nejmenší průměr závitu, respektive nejmenší průměr šroubu $d_3 = 8,160 \text{ mm}$ ^[5].

Průřez šroubu S :

$$S = \frac{\pi}{4} \cdot d_3^2 = \frac{\pi}{4} \cdot 8,160^3 = 426,74 \text{ mm}^2$$

Tahové napětí ve šroubu σ_t :

$$\sigma_t = \frac{F_a}{S} = \frac{4200}{426,74} = 9,84 \text{ MPa}$$

Z důvodu míjivého namáhání šroubů je snížena hodnota dovoleného tahového napětí koeficientem $c = 0,83$ ^[5].

Dovolené tahové napětí σ_{tD} :

$$\sigma_{tD} = R_e \cdot c = 640 \cdot 0,83 = 531,2 \text{ MPa}$$

Koeficient bezpečnosti k :

$$k = \frac{\sigma_{tD}}{\sigma_t} = \frac{531,2}{9,84} = 54,0$$

6. Shrnutí výsledků

V následující tabulce jsou shrnuty vypočtená napětí a průhyby a jsou porovnány s dovolenými hodnotami.

	vypočtené napětí σ [MPa]	dovolené napětí σ_D [MPa]	koeficient bezpečnosti k [-]	průhyb y [mm]
skleněná výplň	14,0	45	3,2	8,02
základna	224,2	240	1,1	2,11
úchytné šrouby	9,84	531,2	54,0	-

Tab. 2 Porovnání výsledků

7. Závěr

Všechny kontrolované části konstrukce zábradlí pevnostně vyhovují. U průhybů nejsou jasně stanoveny meze, ale hodnoty jsou dostatečně malé. Navržené šrouby disponují dostatečně velkým koeficientem bezpečnosti a bylo by postačující použít šroubů méně nebo menších průřezů, avšak není stanoven přesný typ ukotvení, vliv koroze atp., proto není vysoká bezpečnost na škodu.

BALKON SYSTÉM s.r.o.

Děpoltovice 119

362 25 Nová Role

8. Přílohy

[A] Název výkresu: ZÁBRADLÍ 1400

[B] Název výkresu: ZÁKLADNA 1400

9. Seznam použité literatury

- [1] ČSN 73 0035. Zatížení konstrukcí - Část 1-1: Obecná zatížení – Objemové tíhy, vlastní tíha a užitná zatížení pozemních staveb. 2003
- [2] ČSN 74 3305. Ochranná zábradlí. 2008
- [3] ČSN EN 572-1. Sklo ve stavebnictví – Základní výrobky ze sodnovápenatokřemičitého skla - Část 1: Definice a obecné fyzikální vlastnosti. 2004
- [4] ČSN EN 485-2. Hliník a slitiny hliníku – Plechy, pásy a desky – Část 2: Mechanické vlastnosti. 2004
- [5] LEINVEBER, Jan a Pavel VÁVRA. *STROJNICKÉ TABULKY*. Úvaly: ALBRA, 2003. ISBN 80-86490-74-2.